

ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΑΣΕΠ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Τα Πανεπιστημιακά Φροντιστήρια ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ παραθέτουν τρόπους σχεδιασμούς δραστηριοτήτων για τον κλάδο των Νηπιαγωγών. Θυμίζουμε πως με ποσοστό 50% (ρεκόρ για διοριστέους) στον ΑΣΕΠ του 2009 βάζουμε τα θεμέλια για νέες πρωτιές προετοιμάζοντας σε διαδοχικά τμήματα τους υποψηφίους που επθυμούν το διορισμό τους στο Δημόσιο.

Σύνταξη: Μαρία Πέτρα, Νηπιαγωγός επιμορφωτής

ΕΡΩΤΗΜΑ: Ο νηπιαγωγός μιας τάξης στην οποία φοιτούν 15 νήπια, από τα οποία τα 10 είναι ελληνόφωνα και τα 5 αλβανόφωνα (3 με καλό σχετικά επίπεδο όσον αφορά την κατανόηση και την παραγωγή προφορικού λόγου και 2 που καταλαβαίνουν αρκετά αλλά δεν παράγουν εύκολα προφορικό λόγο), θέλει να οργανώσει μια δραστηριότητα με θέμα την εναλλαγή μέρας-νύχτας.

Με βάση το ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα και τις σύγχρονες διδακτικές αρχές, να σχεδιάσετε «επί χάρτου» αυτή τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, τεκμηριώνοντας παράλληλα επιστημονικά το σχεδιασμό και τα στάδια υλοποίησής της.

Σχεδιασμός δραστηριότητας και υλοποίηση της:

Επιδιώξεις δραστηριότητας: Να προσεγγίζουν και να αποσαφηνίζουν βασικές χρονικές έννοιες όπως η εναλλαγή μέρας - νύχτας

Υλικά δραστηριότητας: χάρτης, βιβλία, εκπαιδευτικές ταινίες, internet, υδρόγειος σφαίρα, φακός, χαρτιά μολύβια, μαρκαδόροι, κασετόφωνο,

Η αφορμή για την ανάπτυξη της δραστηριότητας μπορεί να δοθεί από τα ίδια τα παιδιά. 1 Στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης με θέμα «Ταξίδια στον κόσμο» κάποιο παιδί από την Αλβανία μας μιλάει για το τηλεφώνημα που έκανε με τους γονείς, του εχθές το βράδυ, στη γιαγιά του στην Αλβανία. Κάποιο άλλο παιδί εκφράζει την άποψη ότι επειδή η Αλβανία είναι μακριά, εκεί τώρα έχουν νύχτα. Ο/η νηπιαγωγός παροτρύνει τα παιδιά να σκεφτούν: Έχουν πράγματι νύχτα στην Αλβανία και γιατί; Τα παιδιά ενδεχομένως να δώσουν διαφορετικές απαντήσεις:

- Ναι, γιατί είναι μακριά
- Όχι, γιατί είναι κοντά

-Έχουν μόνο νύχτα εκεί 2

Ο νηπιαγωγός και πάλι θα μπορούσε να παρέμβει με κατάλληλες ερωτήσεις:

-Και πως μπορούμε να είμαστε σίγουροι πως αλλάζει η μέρα με τη νύχτα, ώστε να ξέρουμε τι συμβαίνει και στην Αλβανία;3

Ύστερα από ανταλλαγή απόψεων 4 που κρατά αρκετή ώρα και διερεύνηση του τι γνωρίζουν τα παιδιά σχετικά με την εναλλαγή της μέρας με τη νύχτα 5 συμφωνούν και προτείνουν να χρησιμοποιήσουν χάρτες, βιβλία, ταινίες 6 και να ψάξουν στο internet, ώστε να βρουν απαντήσεις στα ερωτήματά τους. Στη συνέχεια τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες.7 Η μία ομάδα με τη βοήθεια του χάρτη εντοπίζει την Αλβανία. Στη συνέχεια με παρότρυνση του νηπιαγωγού κάνουν αναπαράσταση της εναλλαγής ημέρας –νύχτας χρησιμοποιώντας την υδρόγειο σφαίρα και ένα φακό. Έτσι τα παιδιά προχωρούν σε υποθέσεις- παρατηρήσεις-πειραματισμό-καταγραφή λειτουργικών ορισμών- συμπερασμάτων. Αργότερα τα παιδιά καλούνται να αποτυπώσουν και με ζωγραφική την εναλλαγή όπως την κατανόησαν. Έτσι και τα αλλόγλωσσα παιδιά θα εκφραστούν περισσότερο και ο νηπιαγωγός μπορεί να δει και το βαθμό κατανόησης του φαινομένου. 8 Η δεύτερη ομάδα αναζητά απαντήσεις σε βιβλία και εγκυκλοπαίδειες που περιγράφουν την εναλλαγή ημέρας-νύχτας. Παρατηρούν τις εικόνες, αναγνωρίζουν κάποιες λέξεις, κρατούν σημειώσεις όπως μπορούν. Ο νηπιαγωγός διαβάζει δυνατά αποσπάσματα από τα βιβλία που του υποδεικνύουν τα παιδιά. Δίνεται έμφαση στις εικόνες και στη σύνδεση τους με συγκεκριμένες λέξεις για βοηθήσουμε ακόμη περισσότερο τα αλλόγλωσσα παιδιά. 9 Η Τρίτη ομάδα βλέπει σχετικά ντοκιμαντέρ και με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού περιηγείται σε σχετικά sites. Καταγράφουν τις πληροφορίες σε δημοσιογραφικό κασετοφωνάκι, ώστε να τις ξανακούσουν αν χρειαστεί. Έτσι και τα αλλόγλωσσα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να ακούσουν, όσες φορές επιθυμούν, τις πληροφορίες που χρειάζονται για το θέμα 10 Ο νηπιαγωγός βοηθά όπου είναι απαραίτητο και λειτουργεί ως συντονιστής των ομάδων.11 Οι ομάδες εργάζονται ξεχωριστά και μετά συναντιούνται για να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα των εργασιών τους στην ολομέλεια.12

Όσον αφορά τα πέντε παιδιά της τάξης που είναι αλβανόφωνα φροντίζουμε ώστε:

- Να τους δίνουμε την ευκαιρία να εκφράζονται όσο το δυνατόν περισσότερο λεκτικά και μη λεκτικά. Επίσης είναι σημαντικό να τους απευθύνουμε ερωτήσεις, να τα βοηθάμε να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, ως ισότιμα μέλη της ομάδας. Ενισχύουμε κάθε προσπάθειά τους για γλωσσική και όχι μόνο έκφραση.
- Φροντίζουμε να βρίσκονται σε μικτές ομάδες (ελληνόφωνα και αλβανόφωνα παιδιά) ώστε να υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ τους τόσο γλωσσική όσο και διαπροσωπική.
- Θα μπορούσαμε να χρησιμοποιούμε κάποιες λέξεις κλειδιά και στις 2 γλώσσες όπως η μέρα , η νύχτα και άλλες.
- Θα μπορούσαμε να αναζητήσουμε κάποιο σχετικό βιβλίο και στα αλβανικά και να μας το διαβάσει και μεταφράσει κάποιος από τους γονείς των παιδιών.

- Δεν διορθώνουμε τα γλωσσικά λάθη τους ,αλλά τα χρησιμοποιούμε ως αφορμές για επόμενες δραστηριότητες.
- Κάνουμε έντονη χρήση εικόνων για να βοηθήσουμε ακόμη περισσότερο τα παιδιά που έχουν μεγαλύτερες δυσκολίες και φροντίζουμε να συνδέουμε εικόνες με λέξεις.13

Ο νηπιαγωγός κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας βοηθά ,συνεργάζεται και λειτουργεί σε μια διαδικασία συνδιερεύνησης μαζί με τα παιδιά.14

Πιθανή επέκταση: Συζητάμε με τα παιδιά πως είναι η γειτονιά μας το βράδυ και πως είναι το πρωί

Συνεργασία με το σπίτι: Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους γονείς να καταγράψουν μαζί με τα παιδιά πράγματα που κάνουν το πρωί και πράγματα που κάνουν το βράδυ καθημερινά στο σπίτι τους.15

Ο φάκελος ενημέρωσης και ο φάκελος παρουσίασης αποτελούν χρήσιμα εργαλεία για το νηπιαγωγό για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας.

Παρακάτω θα προχωρήσουμε στην επιστημονική τεκμηρίωση:

1. Η αφορμή για τη δραστηριότητα ξεκινά από ενδιαφέροντα των παιδιών. Είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε τα ενδιαφέροντα των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε να προχωρήσουμε σε δραστηριότητες με νόημα για τα ίδια τα παιδιά (Θεματική προσέγγιση, επικοινωνιακή βιωματική διδασκαλία, Dewey, ΔΕΠΠΣ)

2. Τα παιδιά μέσα από ισότιμες επικοινωνιακές διαδικασίες είναι σημαντικό να κάνουν υποθέσεις, ώστε να αυξάνουμε την ενεργή συμμετοχή τους (επικοινωνιακή βιωματική διδασκαλία, Dewey, ΔΕΠΠΣ)

3.Όταν ο νηπιαγωγός χρησιμοποιεί κατάλληλες ερωτήσεις διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία(ΔΕΠΠΣ)

4. Τα παιδιά μέσα από ισότιμες επικοινωνιακές διαδικασίες είναι σημαντικό να ανταλλάσσουν απόψεις και να προτείνουν τρόπους για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, ώστε να δώσουμε έμφαση στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών και δημοκρατικών διαδικασιών στη σχολική πράξη (επικοινωνιακή βιωματική διδασκαλία, Dewey, ΔΕΠΠΣ)

5.Είναι απαραίτητο να διερευνήσουμε και να καταγράψουμε τις προηγούμενες εμπειρίες , τις προϋπάρχουσες γνώσεις και βιώματα των παιδιών για το θέμα, ώστε να τα χρησιμοποιήσουμε ως αφετηρία για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, αλλά και αργότερα για τη διενέργεια της αξιολόγησης (Dewey, ΔΕΠΠΣ)

6.Η χρήση χαρτών, βιβλίων, ταινιών κλπ μπορεί να αποβεί σημαντικό εργαλείο στην εκπαιδευτική διαδικασία γιατί διευκολύνουν τη μάθηση ως ενδιαμέσοι (Vigotsky, ΔΕΠΠΣ)

7. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες γιατί ο αυτός ο τρόπος εργασίας διευκολύνει τη διεξαγωγή της δραστηριότητας και ενισχύει τη συνεργασία, την επικοινωνία και τη συναπόφαση (Θεματική προσέγγιση, επικοινωνιακή βιωματική διδασκαλία, ΔΕΠΠΣ)

8. Τα παιδιά μέσα από ερευνητικές διαδικασίες καταλήγουν σε συμπεράσματα, ενισχύοντας έτσι τις μεταγνωστικές τους ικανότητες (Θεματική προσέγγιση, επικοινωνιακή βιωματική διδασκαλία, Bruner, ΔΕΠΠΣ)

9. Εδώ βασιζόμαστε σε επικοινωνιακές πρακτικές, χρησιμοποιούμε τη γλώσσα με σκοπό την επικοινωνία σε συνδυασμό με τη λειτουργική χρήση της γλώσσας. Κρίνουμε ότι τα παραπάνω είναι πολύ σημαντικά και για τα αλλόγλωσσα παιδιά.(ΔΕΠΠΣ, Vigotsky)

10. Ο υπολογιστής εδώ λειτουργεί ως εργαλείο αναζήτησης της γνώσης και έχει λειτουργική αξία προωθώντας παράλληλα τον τεχνολογικό εγγραμματισμό.(ΔΕΠΠΣ)

11. Ο νηπιαγωγός εδώ λειτουργεί κυρίως ως συντονιστής στα πλαίσια της εργασίας σε ομάδες στο νηπιαγωγείο (αρχές της ομαδοκεντρικής διδασκαλίας, ΔΕΠΠΣ)

12. Η κάθε ομάδα παρουσιάζει στις άλλες ομάδες τα αποτελέσματα της δουλειάς της με στόχο την μεταφορά γνώσεων που αποκόμισε και στην ολομέλεια. (Θεματική προσέγγιση, επικοινωνιακή βιωματική διδασκαλία, ΔΕΠΠΣ)

13. Είναι πολύ σημαντικό τόσο στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, αλλά και της εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας να δίνουμε στα αλλόγλωσσα παιδιά ευκαιρίες για αλληλεπίδραση, ελεύθερη έκφραση, χωρίς να διορθώνουμε τα λάθη τους, αλλά αυτά να αποτελούν αφορμές για περαιτέρω δραστηριότητες. Είναι σημαντικό να κάνουμε τα αλλόγλωσσα παιδιά να νιώθουν αποδεκτά για την καταγωγή και τη γλώσσα τους και να δίνουμε αξία σε αυτή. Άλλωστε η διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι απαραίτητο να διαπερνά όλο το πρόγραμμα μας όποια δραστηριότητα και αν κάνουμε. (ΔΕΠΠΣ)

14. Ο ρόλος εδώ του νηπιαγωγού είναι απόλυτα συμβατός με το ρόλο του εκπαιδευτικού που αναφέρεται στο ΔΕΠΠΣ ως βοηθός, συνεργάτης και διαμεσολαβητής στην εκπαιδευτική διαδικασία. (ΔΕΠΠΣ)

15. Η συνεργασία με το σπίτι είναι πολύ σημαντική στην εκπαιδευτική διαδικασία γιατί ενισχύει τα αποτελέσματα της μάθησης (ΔΕΠΠΣ)